

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Přírodovědecká fakulta
Katedra biologie ekosystémů**

**Proměna krajiny v územně plánovací dokumentaci
JIHOČESKÉHO KRAJE**

Bakalářská práce

Barbora Nedvědová

Vedoucí práce: Ing. Eva Semančíková

České Budějovice 2016

Nedvědová, B., 2017: Proměna krajiny v územně plánovací dokumentaci JIHOČESKÉHO KRAJE. [Integration of landscape into the land use planning in South Bohemia. Bak. Thesis, in Czech.] – 37 p., Faculty of Science, University of South Bohemia, České Budějovice, The Czech Republic.

Anotace

Krajina je všude kolem nás a je důležitou součástí našich životů. Cílem této bakalářské práce bylo posouzení integrace krajiny do územně plánovací dokumentace Jihočeského kraje, a to právě v návaznosti na jeden z cílů Evropské úmluvy o krajině, z níž tato práce vychází. Práce popisuje jednotlivé dokumenty zabývající se rozvojem území a jejich hierarchickým uspořádáním. Především byly analyzovány územní a strategické plány, deseti náhodně vybraných obcí Jihočeského kraje. Z výsledků byly zjištěny místa pro zlepšení integrace krajiny v územních a strategických plánech.

Klíčová slova: krajina, Evropská úmluva o krajině, územně plánovací dokumenty

Annotation

Landscape is everywhere around us and it is important part of our lives. The aim of this Bachelor Thesis is an integration of landscape into the land use planning in South Bohemia. It follows the idea of European Landscape Convention. This Thesis describes different plans dedicated to territory and their hierarchical organization. It mainly describes land and strategic plans, which had been examined for ten different municipalities in South Bohemia. This Thesis provides results which gave us information about the importance of improving integration of landscape into the plans.

Keywords: landscape, European Landscape Convention, the land use planning

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 19.4.2017

.....

Barbora Nedvědová

Ráda bych zde poděkovala především své vedoucí práce Ing. Evě Semančíkové, za odborné vedení mé bakalářské práce, za cenné rady, trpělivost a za čas, který mi věnovala. Děkuji také Mgr. Kateřině Hořínkové za pomoc při kontrole práce a podporu při jejím dokončování. V neposlední řadě bych chtěla velice poděkovat své rodině, za neustálou podporu a povzbuzování nejenom při psaní závěrečné práce, ale hlavně během celého studia.

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Literární přehled.....	4
2.1	Krajina.....	4
2.1.1	Definice krajiny.....	4
2.1.2	Problémy v krajině.....	5
2.2	Integrace krajiny do jednotlivých politik dle Evropské úmluvy o krajině.....	5
2.2.1	Evropská úmluva o krajině.....	5
2.2.2	Pokyny pro implementaci Evropské úmluvy o krajině a její nástroje pro tvorbu politik 6	
2.3	Územní a Strategické plánování.....	8
2.3.1	Strategické plánování.....	8
2.3.2	Územní plánování.....	9
2.3.2.1	Územně plánovací nástroje.....	10
2.3.2.1.1	Politika územního rozvoje (PÚR).....	10
2.3.2.1.2	Územně plánovací dokumentace (ÚPD).....	10
2.3.3	Krajina v územně plánovací dokumentaci.....	12
2.3.3.1	Politika územního rozvoje.....	12
2.3.3.2	Zásady územního rozvoje (ZÚR).....	12
2.3.3.3	Územní plán.....	13
2.3.3.4	Regulační plán.....	14
3	Metodika.....	15
3.1	Popis dokumentů:.....	15
3.2	Analýza dokumentů:.....	16
4	Výsledky.....	18
5	Diskuse.....	28
6	Citovaná literatura.....	30

6.1	Literární zdroje	30
6.2	Internetové zdroje.....	32
6.3	Právní předpisy.....	32

Použité zkratky:

EÚK – Evropská úmluva o krajině

ÚP – Územní plán

SP – Strategický plán, Strategické plánování

ZÚR – Zásady územního rozvoje

RP – Regulační plán

ÚPD – Územně plánovací dokumentace

PÚR – Politika územního rozvoje

1 Úvod

Krajina byla a je všude kolem nás. Je důležitou součástí našeho života, aby si však udržela svou kvalitu i v budoucnosti, musíme se o ni starat. Krajina je tvořená složkami a faktory, jenž ovlivňují organismy jak dočasně tak i dlouhodobě. Významnými krajínotvornými složkami jsou např. atmosféra, litosféra či hydrosféra (Semorádová, 1998, s 2-4), ale i lidská činnost.

Kulturní krajina, tak jak ji dnes známe, je výsledkem interakce člověka a přírody. Nutným předpokladem změn a úprav krajiny je znalost charakteru interakce člověk-příroda, pochopení přírodní struktury krajiny, postižení prostorové působnosti přírodních procesů a jejich antropického ovlivnění (Hartl, 1990). Krajinu jako takovou, většina lidí vnímá jako něco co tu je, bylo a pravděpodobně bude. Začínají se o ni zajímat až v době, kdy by měla být narušena, změněna či zničena tak, že se nám to nelíbí nebo nám to zasahuje do života. Současný stav životního prostředí a krajiny je často diskutované téma na celoevropské úrovni i v České republice.

Jedním z evropských dokumentů zabývajících se krajinou je Evropská úmluva o krajině (EÚK), která se na krajinu dívá jako na celistvé území, jež zahrnuje přírodní, městské a venkovské oblasti, ale i oblasti běžné, narušené, kvalitní i pozoruhodné. EÚK má mnoho cílů, které jsou zaměřeny na zvyšování povědomí o krajině a určení hodnoty krajiny. Jedním z cílů je i integrace krajiny do národních, regionálních i lokálních politik, především pak do politik územního plánování. Z tohoto požadavku vychází i tato bakalářská práce. Česká republika ratifikovala Úmluvu v říjnu 2004. Od té doby uplynulo 13 let a je otázkou, jak je požadavek integrace krajiny do politik uplatněn na lokální úrovni.

Cílem této práce je analýza integrace problematiky krajiny do územně plánovací dokumentace a strategických plánů rozvoje vybraných obcí na území Jihočeského kraje na základě požadavků EÚK.

V první části, literárním přehledu, se tato práce zaměřuje na různé přístupy definování pojmu krajina, představuje EÚK a požadavky na její implementaci a dále popisuje systém hierarchického územního a strategického plánování v České republice, a toho jak by měla být krajina zastoupena v územně plánovací dokumentaci dle současné legislativy. Následuje metodická část, ve které jsem popsala metodiku pro analýzu jednotlivých dokumentů a popis výsledků. Poslední části této práce je věnována diskusi výsledků.

2 Literární přehled

2.1 Krajina

2.1.1 Definice krajiny

Pojem krajina nelze jednoznačně definovat. EÚK ji definuje jako „*část území, tak jak je vnímáno obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů*“. Nicméně existuje celá řada různých definic, z různých hledisek a z pohledu různých vědních oborů. Na krajinu se můžeme dívat z pohledu ekologického, geografického, ekonomického, právního, zdravotního apod.

Krajinou podle geografické definice je oblast, která je vyměřena zemským povrchem shodným s podmínkami pro vytvoření navzájem se ovlivňujících organismů, které vzájemně podmiňují svou existenci (Semorádová, 1998).

Z právního hlediska je krajina definována jako část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů s civilizačními prvky (zák. č. 114/1992 Sb).

Z ekologického pohledu je krajina vnímána jako heterogonní část zemského povrchu, skládající se ze souboru vzájemně se ovlivňujících ekosystémů, který se v dané části povrchu v podobných formách opakuje (Forman & Godron, 1986).

Architektonické pojetí krajiny je definované jako obytná krajina znamenající prostor přímo úmyslně určený nebo utvářený k přírodnímu obývání (Žák, 1947).

Neméně důležitým pohledem na krajinu je pohled ekonomický, který je založen na výpočtu možných zisků z využívání krajiny. Tento pohled na krajinu je využíván, jako nástroj pro rozhodování změn a procesů v podobě zástavby či hospodaření v krajině (Rega, 2014). Aktivitu, které jsou nejvíce spojované s ekonomickým pojetím krajiny, jsou hospodářství, zemědělství, těžba surovin, lesnictví, a také urbanizace. Aby však nebyly tyto aktivity podřízené pouze momentálním potřebám člověka a byl nad těmito aktivitami dohled, byly utvořeny principy a nástroje udržitelného rozvoje, který je chápán jako určitý model vývoje, jenž odráží limity týkající se životního prostředí a zachování přírodních hodnot tzn. udržet v rovnováze ekonomické, sociální a ekologické požadavky na životní prostředí (Ministerstvo životního prostředí, 2012) a předcházet problémům v krajině.

2.1.2 Problémy v krajině

Velkou část problémů v krajině vytváří ústup biologické rozmanitosti a nadměrné využívání neobnovitelných zdrojů (Semančíková, et al. 2008). Krajinné problémy jsou způsobené stárnutím a upadáním jednotlivých složek krajiny (Semančíková, et al. 2008). Nejčastěji souvisejí s přílišným zemědělstvím, narušení protierozní ochrany půd, degradaci retenční kapacity krajiny, degradaci stanovišť volně žijících druhů a znehodnocení území nepřiměřeným využíváním pro rekreaci. Dalším problémem, se kterým se krajina potýká, je nadměrné využívání krajiny a naopak také její opuštění. Příkladem mohou být brownfields neboli opuštěné pozemky či budovy v urbanizovaném prostředí, které negativně mění vzhled okolí.

A jelikož má EÚK zájem na udržitelnosti vyrovnaného rozvoje krajiny, poskytuje návod komplexního přístupu k řešení krajiných problémů.

2.2 Integrace krajiny do jednotlivých politik dle Evropské úmluvy o krajině

2.2.1 Evropská úmluva o krajině

Evropská úmluva o krajině je právní dokument Rady Evropy, který bere krajinu jako důležitou součást kvality života lidí. Jejím cílem je podpořit ochranu, správu a plánování krajiny a plánovat evropskou spolupráci v této oblasti. Každý stát, který ji ratifikoval, musí právně uznat krajinu jako základní složku prostředí, zavést a provádět krajinné politiky, které jsou zaměřené na ochranu, správu a plánování krajiny. Dále by pak státy měly umožnit účast veřejnosti na rozhodování o krajině a krajinu začlenit do stávajících politik územního plánování. Tyto hlavní cíle úmluvy jsou specifikovány zvláštními opatřeními v Článku 6 a to zvyšováním povědomí občanské společnosti o hodnotách krajiny, vzděláváním a výchovou, vymezením a hodnocením krajin na celém jejich území a stanovením cílových charakteristik krajiny. Neopomíjenou částí při posuzování je vnímání krajiny veřejností. Podle Úmluvy je důležité vnímat území jako komplex, který zahrnuje přírodní, městské, venkovské oblasti a bere v úvahu i vodní plochy. Krajinná politika dle Úmluvy je založena na kvalitě veškerého prostředí.

Na základě identifikace a posouzení by měly být definovány krajinné strategie na národní, regionální a lokální úrovni. Tyto strategie by měly být vodítkem při tvorbě jednotlivých

projektů a jejich cíle na jednotlivých úrovních respektovány. Úmluva klade důraz na komunikaci mezi jednotlivými krajinnými odborníky, kteří by měli být společně v kontaktu a předávat si informace a výsledky svých studií.

Činnost ve vztahu ke krajině Úmluva definuje jako:

Ochranu krajiny, která vede k zachování a udržení důležitých znaků, které vyplývají z dědičných hodnot;

Správu krajiny, která zajišťuje udržování krajiny při změnách způsobených sociálními, hospodářskými a environmentálními procesy;

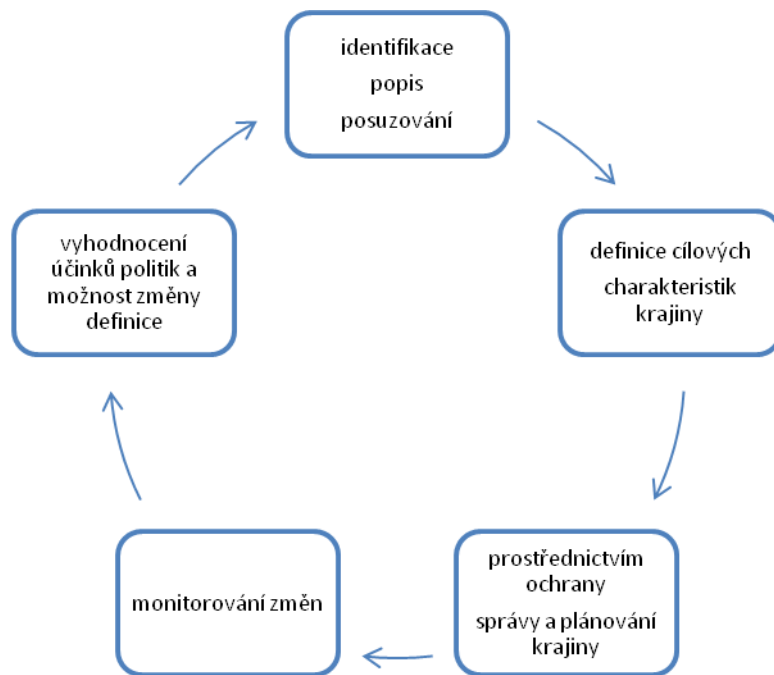
Plánování krajiny, které zajišťuje jejich kvalitu a ochranu do budoucna

2.2.2 Pokyny pro implementaci Evropské úmluvy o krajině a její nástroje pro tvorbu politik

Výbor ministrů přijal 6. února 2008 Doporučení č. CM/Rec(2008)3, které je vodítkem pro vypracování a implementování národní krajinné politiky na základě Úmluvy. Při integraci krajinné politiky je nutné krajinu identifikovat a hodnotit z hlediska morfologického, archeologického, historického a kulturního. Cíle těchto krajinných zásad implementace by měly být respektovány při tvorbě jednotlivých projektů a plánů. Jednotlivé státy implementují Úmluvu svými vlastními politikami, to znamená, že využívají nástroje EÚK, při vytváření nových politik nebo se je snaží zakomponovat do politik stávajících. Uplatňují krajinnou politiku a přidělují pravomoci v oblasti krajiny správním orgánům odpovědným za historické dědictví a kulturu, ochranu přírody, za životní prostředí a ekologii. Tyto činnosti by měly být v rámci krajinné politiky koordinované a vzájemně provázané.

Úmluva identifikuje implementaci krajinné politiky na základě předpisů nebo jako dobrovolnou implementaci. Implementace na základě předpisů závisí na platné legislativě a na typu požadovaných změn. Dobrovolná implementace je založena na dohodách a smlouvách s úřady a zainteresovanými stranami.

Doporučení pro implementaci EÚK č. CM/Rec(2008)3 definuje jednotlivá stádia procesu, která vedou k tvorbě krajinných politik viz. obrázek 1.

Obrázek 1 Kritéria pro tvorbu politik – vlastní pracování dle EÚK.

V prvním stádiu musí být krajina popsána v širších souvislostech. Je nutné krajinu identifikovat a hodnotit z hlediska morfologického, archeologického, historického a kulturního. A vyhodnotit vlivy, které na krajinu působí.

Dále je nutné stanovit cílové charakteristiky krajiny neboli strategické vize nakládání s krajinou. Ty tvoří určité návody, pro tvorbu jednotlivých opatření na ochranu krajiny, její správu a plánování. Jednotlivá opatření by měla brát v úvahu vždy celou krajinu a nejen její část. Opatření by měla být vypracována pro jednotlivé úrovně a měla by být zaimplementována do dokumentů pro územní plánování, za použití různých typů implementačních nástrojů, jako jsou dohody či plány, a za použití různých stádií činností, mezi které můžeme zařadit ochranu, správu a plánování. Pro úspěšný proces tvorby politik je důležité monitorovat jednotlivé kroky, včetně změn. Na základě vyhodnocení účinků implementace krajinné politiky by se pak měly navrhnout nové definice pro implementace a ty zakomponovat do nepřetržitého výše uvedeného procesu (obrázek 1). Ve všech částech tohoto procesu vytváření politik by měl být průběh transparentní a dostupný veřejnosti a všem zainteresovaným osobám. Účast veřejnosti a jejich zapojení do krajinné politiky vede k posílení vztahu mezi občany a jejich prostředím. Do podvědomí o krajině a jejích hodnotách a změnách lze seznamovat veřejnost různými formami např. publikacemi, letáky, fotografiemi, simulacemi apod.

Pro úspěšné úkony v krajině je důležité vzdělávání zainteresovaných stran. Činnost v krajině je natolik důležitá, že v mnoha státech v současné době existuje vzdělávání pro odborníky v oboru oceňování krajiny a činnosti v krajině (Výbor ministrů, 2008).

Výbor ministrů v Doporučení č CM/Rec(2008)3, navrhuje různé nástroje, které mohou dále sloužit jako model pro vytváření nových a vylepšování stávajících krajinných politik (viz obrázek 2). Jedná se především o smlouvy, dohody, plány, zdroje financování, CHKO a jiné, které nějakým způsobem určují, co se v krajině smí, nesmí, má, nebo nemá. Další možné nástroje pro rozvoj území v České Republice vyjmenovává Půček (2009). Jde především o nástroje strategické, finanční, metodické a institucionální. Strategickými regionálními dokumenty na obecní úrovni jsou územní plány obcí a strategické plány rozvoje obcí.

Obrázek 2 Nástroje pro realizaci krajinných politik (Výbor ministrů, 2008).

2.3 Územní a Strategické plánování

2.3.1 Strategické plánování

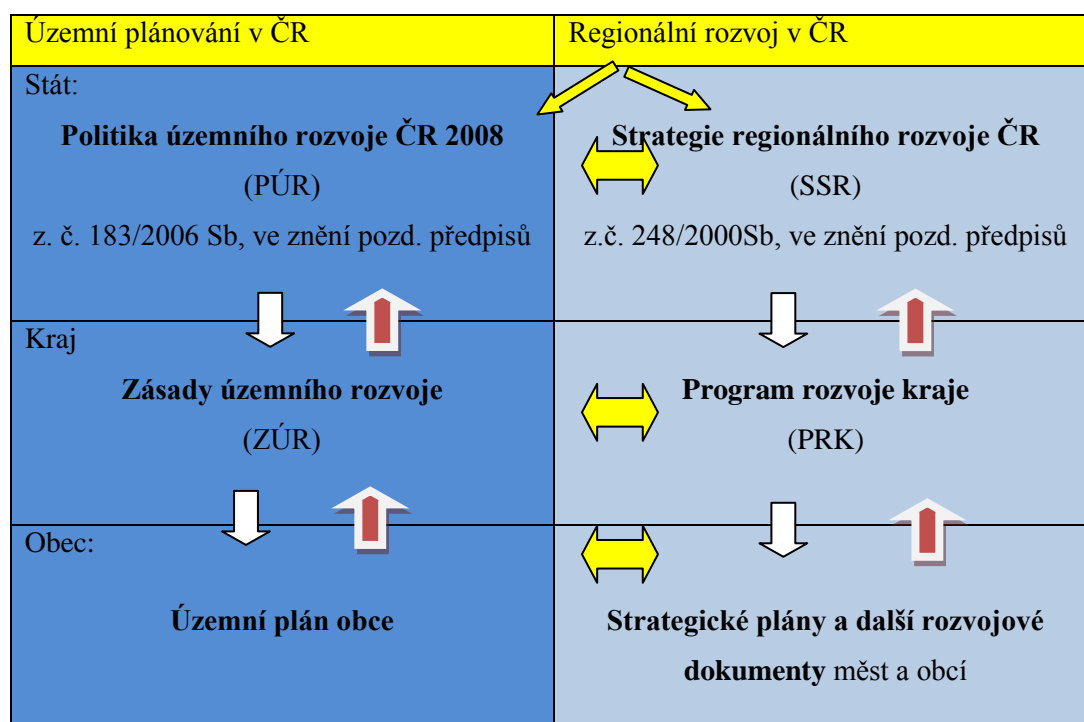
Strategické plánování (SP) je jeden z nástrojů pro rozvoj určitého území. Jde o proces, ve kterém se zhodnotí současný stav území, vyhodnotí se přijatelný směr vývoje území, určí se cíle a možné ukazatele rozvoje území. Následně se vypracuje strategie nebo plány k dosažení vytyčených cílů. Posledním bodem tohoto procesu je stanovení možných postupů při monitorování výsledků (Půček, 2009). Dokumenty strategického plánování rozdělujeme dle úrovně. Na národní úrovni se jedná o Strategii regionálního rozvoje ČR, na krajské jsou

vytvářeny Program rozvoje krajů a na obecní úroveň obce mohou zpracovat Strategické plány obcí.

2.3.2 Územní plánování

Územním plánováním (ÚP) se zabývá Stavební zákon, č. 183/2006 Sb., který definuje územní plánování jako nástroj zajišťující plánování výstavby, trvale udržitelný rozvoj území, prostorové uspořádání území tak, aby bylo dosaženo souladu mezi veřejnými a soukromými zájmy. Cíle a úkoly územně plánovací dokumentace jsou popsány v § 18 a § 19 Stavebního zákona a nemají za úkol pouze zajišťovat prostorové uspořádání, ale také chránit a rozvíjet přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, mezi které patří například dochovaná historická území. S ohledem na to udává ÚP směr, jak by mělo být zastavěné území využito, jak zajistit ochranu ještě nezastavěného území a přitom hlídá krajinu, která je považována za základní složku života obyvatel (Zák. č. 183/2006 Sb.).

Územní i strategické plánování je navzájem provázané, jak je vidět na obrázku 3. Plánování může být provázané vertikálně, kdy níže postavené dokumenty respektují úroveň vyšší, např. obec respektuje dokumenty krajské a národní úrovně . Nebo horizontálně, kdy musí být provázané dokumenty , na jedné úrovni, např. státu, krajů, a nebo obcí. Měly by tak být provázané územní plány obcí plány strategickými (Půček, 2009).

Obrázek 3 Provázání dokumentů.

2.3.2.1 Územně plánovací nástroje

Zákon č. 183/2006 Sb. definuje jako územně plánovací nástroje: Územně plánovací podklady, Politiku územního rozvoje, Územní řízení, Územní rozhodnutí a Územně plánovací dokumentace, které se dají hierarchicky rozdělit na národní, regionální a obecní. Na národní úrovni je zpracována Politika územního rozvoje, na regionální úrovni to jsou Zásady územního rozvoje a na obecní úrovni jsou zpracovány Územní plány obcí a Regulační plány. Vzhledem k zaměření méji bakalářské práce, se dále budu zabývat jen vybranými nástroji, a to Politikou územního rozvoje a územně plánovacími dokumenty.

2.3.2.1.1 Politika územního rozvoje (PÚR)

Udává požadavky územního plánování v rozvojových osách a oblastech na národní úrovni, a to především s ohledem na udržitelnost rozvoje území a určení strategií pro jejich plnění. Je pořizována Ministerstvem pro místní rozvoj, schvalována vládou a je závazná pro vytváření a vydávání územně plánovací dokumentace nižších úrovní (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2017).

2.3.2.1.2 Územně plánovací dokumentace (ÚPD)

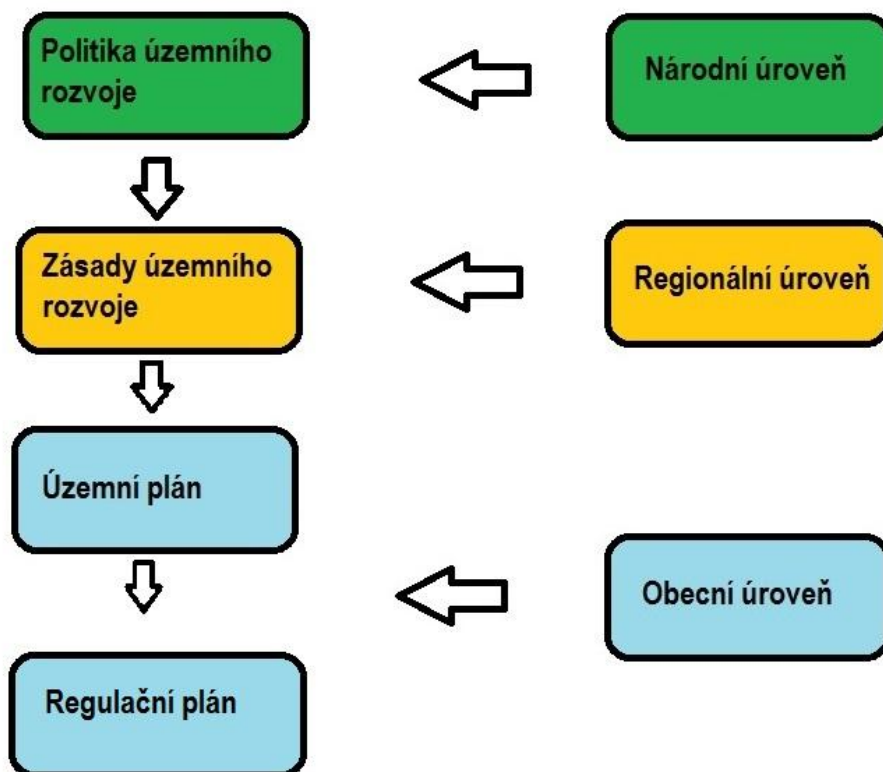
Z územně plánovací dokumentace vychází jasně daná ustanovení, která jsou pevná a zcela závazná pro danou administrativní úroveň. Stanovuje prostorové využití určitého území, včetně prostorového uspořádání, udává maxima využití území a zabývá se zpracováváním regulačních prvků. Jednotlivé dokumenty územního plánování jsou hierarchicky uspořádané a níže postavené dokumenty musí splnit jen podmínky těch výše postavených, jejich hierarchii můžeme vidět níže na obrázku č. 4.

Zásady územního rozvoje (ZÚR) – patří mezi nástroje územního plánování a to na regionální úrovni. Jejich zhotovení je povinné pro všechny kraje. ZÚR stanovují pravidla pro rozvoj daného území. Jeho hlavním úkolem je korigování územních plánů jednotlivých obcí tak, aby na sebe správně navazovaly a nebyly protichůdné. Dokumenty jsou pravidelně kontrolovány a nejdéle po čtyřech letech jsou přepisovány (Zák. č. 183/2006 Sb.).

Územní plán (ÚP) - Územní plán je dokument, který má za úkol komplexně řešit funkční využití území obce, stanovit zásady jeho organizace a věcně a časově koordinovat výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území. Jeho vytvoření je dlouhodobý proces. Nejdříve jsou provedeny průzkumy architektem, který provede i rozbor území, následně je vypracován

návrh územního plánu, který je následně projednáván s orgány, kterých se návrh jedná, pořizovatel navrhne úpravy a změny, po opravě projektantem následuje veřejné projednání, po odsouhlasení následuje vydání návrhu zastupitelstvem. Je závazný, a má statut zákona či vyhlášky (§ 43). Měnit se může jen pomocí stejného procesu, jako vznikl, dojde tedy pouze k jeho změně či úpravě [1].

Regulační plán (RP) – Je také základním koncepčním nástrojem pro územní plánování jednotlivých obcí. Každá obec může zpracovat regulační plán. Regulační plán v konkrétním území stanovuje detailní podmínky pro využívání pozemků a prostorového uspořádání stavebních pozemků. Regulační plán je obdobou neboli jinou formou územního rozhodnutí, protože je pořizován stejně jako územní rozhodnutí a přibližuje se k němu svým obsahem a právními účinky (Zák. č. 183/2006 Sb., §61).

Obrázek 4 Hierarchické uspořádání ÚPD v České republice.

2.3.3 Krajina v územně plánovací dokumentaci

2.3.3.1 Politika územního rozvoje

Podle hierarchie územního plánování je nejvýše postaveným dokumentem PÚR, ta se zabývá krajinou hned v několika svých kapitolách. První zmínka o krajině je v kapitole „Republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území“. Krajina je zde brána jako důležitá součást výrazu identity území, poukazující na historii, tradici, civilizační a kulturní hodnoty. Dokument se dále věnuje nutnosti, některé oblasti krajiny chránit nebo je obnovit, aby nebyly zničeny její užitné a přírodní hodnoty. Česká Republika vidí své priority v ochraně orné půdy, ekologické funkce krajiny a v umisťování rozvojových záměrů do takových lokalit, aby nebyl ovlivněn charakter krajiny, a to především v oblastech s vyšší biologickou rozmanitostí nebo v oblastech s přirozenou akumulací přírodního nerostného bohatství. Důležitou prioritou je také umožnění migrační propustnosti krajiny při umisťování dopravní infrastruktury, to znamená například omezit spojování sídel.

Druhou kapitolou, která se krajinou zabývá, se nazývá Rozvojové oblasti, ta určuje podmínky a kritéria pro rozhodování o změnách v území a to ve třech bodech a to: sledování rozvoje bydlení, aby nedocházelo k prostorové sociální segregaci a dělení krajiny, sledování ochrany a využívání rekreačního potenciálu krajiny a minimalizovat ovlivnění krajinných hodnot území. Jednotlivé úkoly a zásady mohou být odlišné z pohledu zařazení do různých specifických oblastí. Jihočeský kraj má v PÚR své vlastní zastoupení, a to vymezením Specifické oblasti Šumava, která je také největším NP v České Republice a je chráněnou krajinnou oblastí. PÚR uvádí, že v této oblasti je zapotřebí kromě jiného také vytvářet vhodné podmínky pro celoroční rozvoj cestovního ruchu, rekreace, dřevařského průmyslu a řemesel, a to právě správným vymezením lokalit v souladu s ochranou přírody a krajiny [2].

2.3.3.2 Zásady územního rozvoje (ZÚR)

ZÚR patří mezi územně plánovací dokumentace, a stanovují zejména možné a vhodné uspořádání kraje. Zákon 183/2006 Sb. § 36 definuje zásady ZÚR jako možnost: „*ve vybraných plochách nebo koridorech uložit prověření změn jejich využití územní studií. V zásadách územního rozvoje lze vymezit plochu nebo koridor, ve kterých je rozhodování o změnách v území podmíněno vydáním regulačního plánu; v tomto případě je součástí zásad jeho zadání a u regulačního plánu z podnětu i přiměřená lhůta pro jeho vydání.*“ ZÚR jsou pořizovány pro celá území krajů, jsou vydávány formou opatření dle správního řádu, jsou

závazné pro vytváření a vydávání ÚP, RP a pro rozhodování v území (Zákon 183/2006 Sb. §36)

Dokument ZÚR je stejně jako jiné ÚP dokumenty rozdělen na textovou a grafickou část. Textová část má podle přílohy č. 4 vyhlášky 500/2006 obsahovat požadavky na uspořádání kraje, včetně „d) zpřesnění vymezení ploch a koridorů [§ 32 odst. 1 písm. d) stavebního zákona] vymezených v politice územního rozvoje a vymezení ploch a koridorů nadmístního významu, včetně ploch a koridorů veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability a územních rezerv, u ploch územních rezerv stanovení využití, které má být provedeno, e) upřesnění územních podmínek koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje;“ a „f) stanovení cílových charakteristik krajin, včetně územních podmínek pro jejich zachování nebo dosažení“. Grafická část podle přílohy č. 4 vyhlášky 500/2006 obsahuje ve spojení s krajinou: „výkres ploch a koridorů, včetně územního systému ekologické stability a výkres typů krajin podle stanovených cílových charakteristik“.

ZÚR pro Jihočeský kraj na svém území vymezují tyto typy krajin: lesní, rybníční, vodní nádrže, lesoplní, polní, silně urbanizovaná a krajina s vyšší mírou urbanizace. (Šíma, 2016).

2.3.3.3 Územní plán

Územní plán vychází z jemu nadřazených dokumentů, ale jelikož oblast, kterou se zabývá, je značně menší než na národní či krajské úrovni, může řešit přímo konkrétní změny v jejím využívání a zabývat se lokálními problémy [3].

Krajina je jedním z bodů každého územního plánu. Je zastoupena systémem sídelní zeleně a koncepcí uspořádání krajiny (Vyhláška 500/2006 Sb.). Cílem koncepce uspořádání krajiny je především ochrana a zachování hodnot krajiny. Její součástí by mělo být vymezení „*ploch a stanovení podmínek pro změny v jejich využití, územního systému ekologické stability, prostupnosti krajiny, protierozních opatření, ochrany před povodněmi, možností pro rekreaci, a území pro dobývání ložisek nerostných surovin*“ (Vyhláška 500/2006 Sb.).

Dále každý ÚP musí vymezit plochy s rozdílným způsobem využití a stanovit jejich přípustné a nepřípustné využití (vyhláška 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území). Ve spojitosti s krajinou jich je zmíněno pouze jedenáct viz obrázek č. 5.

Součástí grafické části ÚP musí být „výkres základního členění území, který zobrazuje i plochy a koridory územních rezerv, včetně těch pro územní systémy ekologické stability“.

Obrázek 5 Plochy zabývající se krajinou.

2.3.3.4 Regulační plán

Dokument stejně jako ostatní územně plánovací dokumenty vychází z obsahu definovaným také vyhláškou 500/2006. Podle této vyhlášky by měl mít každý RP kapitolu o ochraně a rozvoji různých hodnot území, vymezené požadavky na prostorové uspořádání staveb a vymezení pozemků včetně jejich využití. Je potřeba zajistit plynulý přechod mezi krajinou a zástavbou to je zajištěno postavením stavby tak, aby zahrada směřovala do krajiny.

3 Metodika

3.1 Popis dokumentů:

Pro účely této bakalářské práce jsem vybrala celkem deset obcí Jihočeského kraje, které mají zpracovaný a aktuálně platný územní plán, a zároveň strategický plán pro území obce.

	Politika	Pořizovatel	Zpracovatel	Počet obyvatel	Rozsah území	Katastrální území
Český Krumlov	Územní plán	Město český krumlov	Ing. Arch. Koubek Pavel Urbanistický ateliér	13 160	22,16km ²	5
	Strategický plán	Není zmíněno	Není zmíněno			
Jindřichův Hradec	Územní plán	Zastupitelstvo města JH	Atelier T-plan s.r.o.	21 551	74,27km ²	10
	Strategický plán	Není zmíněno	Není zmíněno			
Netolice	Územní plán	Městský úřad Netolice	Projektový ateliér AD s.r.o.	2 581	26,35km ²	1
	Strategický plán	Není zmíněno	Není zmíněno			
Písek	Územní plán	Městský úřad Písek	Studio Kapa	29 838	63,22km ²	5
	Strategický plán	Město Písek	Berman group Cassia Development and Consulting			
Prachatice	Územní plán	Zastupitelstvo města Prachatice	Ing. Jurčo Antonín	11 055	38,9km ²	8
	Strategický plán	Není zmíněno	Město Prachatice			
Slavonice	Územní plán	Město Slavonice	Ing. Arch. Lojka Jiří	2 468	45,72km ²	8
	Strategický plán	Město Slavonice	Equica a.s.			
Strakonice	Územní plán	Městský úřad Strakonice	Ing. Arch. Rampich Jan, Projektový ateliér A.I.S.	22 902	34,67km ²	7
	Strategický plán	Město Strakonice	Město Strakonice			
Tábor	Územní plán	Městský úřad Tábor, odbor územního rozvoje	UA Projekce	34 641	62,22km ²	10
	Strategický plán	Město Tábor, odbor rozvoje	KP projekt s.r.o.			
Třeboň	Územní plán	Město Třeboň	Ing. Arch Ivan Plicka	8 394	98,33km ²	6
	Strategický plán	Město Třeboň	KP projekt s.r.o.			
Týn nad Vltavou	Územní plán	Zastupitelstvo města Týn nad Vltavou	Atelier M.A.A.T.	8 034	43,03km ²	6
	Strategický plán	Město Týn nad Vltavou	KP projekt s.r.o.			

Obrázek 6 Souhrnná tabulka.

3.2 Analýza dokumentů:

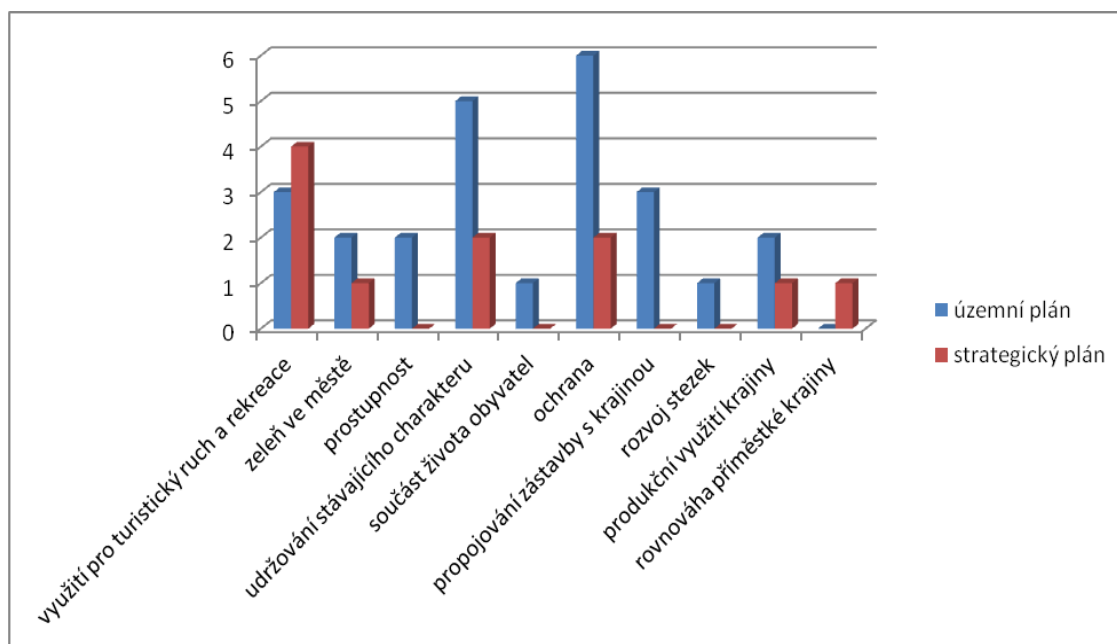
Předmětem metodiky je poskytnout přímé a jednoduše srozumitelné základy pro analýzu integrace krajiny v dokumentech územního plánování a strategického rozvoje. Metodika byla primárně založena na obsahové analýze dokumentů. Na základě studie Roe (2008 a 2013), která analyzovala politické dokumenty na základě požadavků vyplývajících z EÚK, jsem sestavila dotazník, a upravila jej pro potřeby hodnocení dokumentů na obecní úrovni. Dotazník byl vyplněn pro každý dokument, tedy pro každou obec byly vypracovány 2 dotazníky. Každý dotazník je rozdělen na dvě části. První část, otázky č. 2–7, je informativní a zahrnuje základní informace o dokumentu jako je datum vystavení, zadavatel a pořizovatel a typ politiky, o který se jedná. Druhá část, otázky č. 9 – 29, je zaměřena na zjištění integrace krajiny a implementaci EÚK (viz Obrázek 7). Otázka č. 9 v dotazníku řeší, zda dokumenty zmiňují Evropskou úmluvu o krajině, popř. jak. Následuje šestice otázek různě zaměřených na zastoupení krajiny. Především jde o to, zda je samotný termín krajina v dokumentu zmíněn a v jaké spojitosti. Dále je zjišťováno, zda a jak je krajina popsána či charakterizována. Důležitou otázkou je, zda dokumenty identifikují řídicí faktory v krajině, které ji nějakým způsobem ovlivňují ať kladně, či naopak negativně. U každého dokumentu jsem hledala, zda má určené či vytyčené vize budoucího vzhledu krajiny a zda je zmíněno, jak se má krajina v budoucnu měnit, jaké opatření pro jejich naplnění by mělo být podstoupeno. Důležitou otázkou byly cíle dokumentu a za jak dlouho by se měly naplnit. Poslední dvě otázky týkající se samotné krajiny se zabývají vymezení typů krajiny a stanovení nástrojů pro její ochranu. V poslední části dotazníku (otázka 19 – 31) jsem vyhledávala, kterými environmentálními tématy se jednotlivé dokumenty zabývají (viz obrázek 7).

1) Informace o dokumentu:			
2) Název Dokumentu:		3) Politika:	
4) Zřizovatel a pořizovatel		5) Oblast:	6) Datum dokumentu:
7) Krátký popis dokumentu: rozsah území, počet obyvatel, rozloha území, pro kolik obcí je jeden plán, rozloha zastavěného, lesů, orná půda			
8) Vlastní část, otázky ohledně získaných informací z dokumentu			
9) Je EUK zmíněna v dokumentu?	A:	N:	Jak je zde EUK zmíněna?:
10) Je v dokumentu zmíněn termín krajina?	A:	N:	V jaké spojitosti?:
11) Je v dokumentu krajina popsána?	A:	N:	Důkazy:
12) Jsou vyhodnoceny řídicí faktory krajinných změn, problémy a hodnoty krajiny?		A:	N:
13) Jsou v dokumentu definovány cíle?		A:	N:
14) Na co jsou cíle/ opatření zaměřeny? (ochrana krajiny, péče o krajinu, plánované změny v krajině)			
15) Jsou v dokumentu identifikovány typy krajin? Jaké? (biografické členění)		A:	N:
16) Jsou stanoveny priority naplňování cílů/ opatření		A:	N:
17) Je stanoven časový rámec pro naplňování cílů/ opatření?		A:	N:
18) Poskytuje daný dokument nástroj(e) pro ochranu plánování krajin(vědecké, ekonomické, administrativně-právní, zapojování veřejnosti, zvyšování povědomí/vzdělávání)			
19) Které environmentální témata dokumenty řeší (povodně, eroze, kvalita ovzduší, biodiverzita, krajinný ráz)?			
20) Povodně	A:	N:	Popis:
21) Eroze	A:	N:	Popis:
22) Kvalita ovzduší	A:	N:	Popis:
23) Biodiverzita	A:	N:	Popis:
24) Krajinný ráz	A:	N:	Popis:
25) Těžba	A:	N:	Popis:
26) Zástavba	A:	N:	Popis:
27) Brownfields	A:	N:	Popis:
28) Fragmentace krajiny	A:	N:	Popis:
29) Sucho	A:	N:	Popis:
30) ÚSES	A:	N:	Popis:
31) Jiné:	A:	N:	Popis:

Obrázek 7 Ukázka dotazníku.

4 Výsledky

Výsledky ukazují, že žádný z dokumentů územního plánování nezmiňuje Evropskou úmluvu o krajině. Pojem krajina se nicméně objevuje ve všech dokumentech územního plánování a v osmi dokumentech strategického plánování. V jaké spojitosti byl termín krajina v dokumentech zmiňován, je vyobrazeno na grafu č. 1.

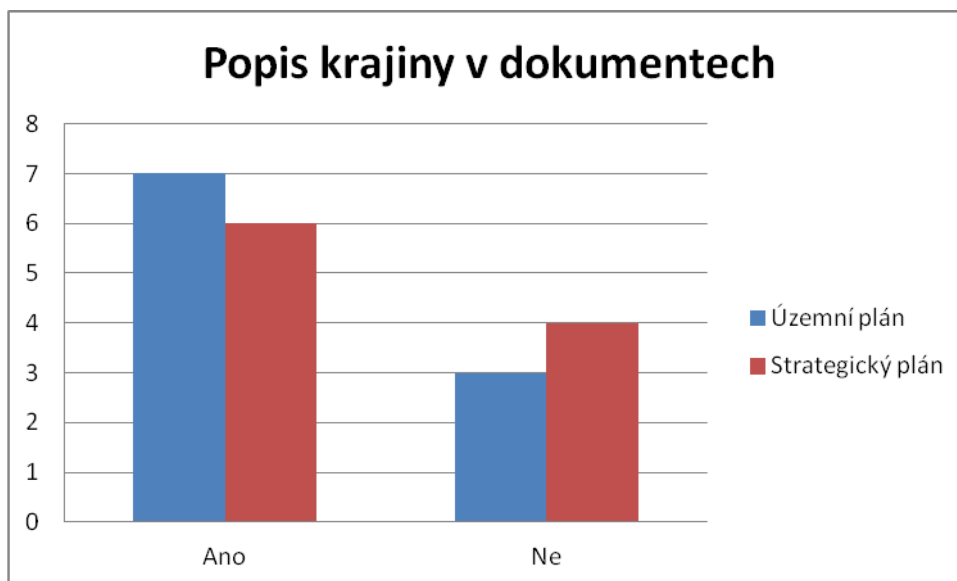

Graf 1 Zobrazení zmínění termínu krajina v územních a strategických plánech vybraných obcí.

Zatímco se ÚP zabývají především ochranou krajiny a udržováním jejího stávajícího charakteru, pro SP se jeví jako nejdůležitější její využití pro cestovní a turistický ruch. Rozdíl v přístupu ke krajině v dokumentech ÚP a SP je patrný zvláště v otázkách ochrany. V dokumentech ÚP je toto téma reflektováno šestkrát, v SP pouze dvakrát.

Zajímavá je též skutečnost, že jednotlivé dokumenty ÚP řeší najednou hned několik otázek týkajících se krajiny, kdežto dokumenty SP se soustředí na jedno či dvě témata.

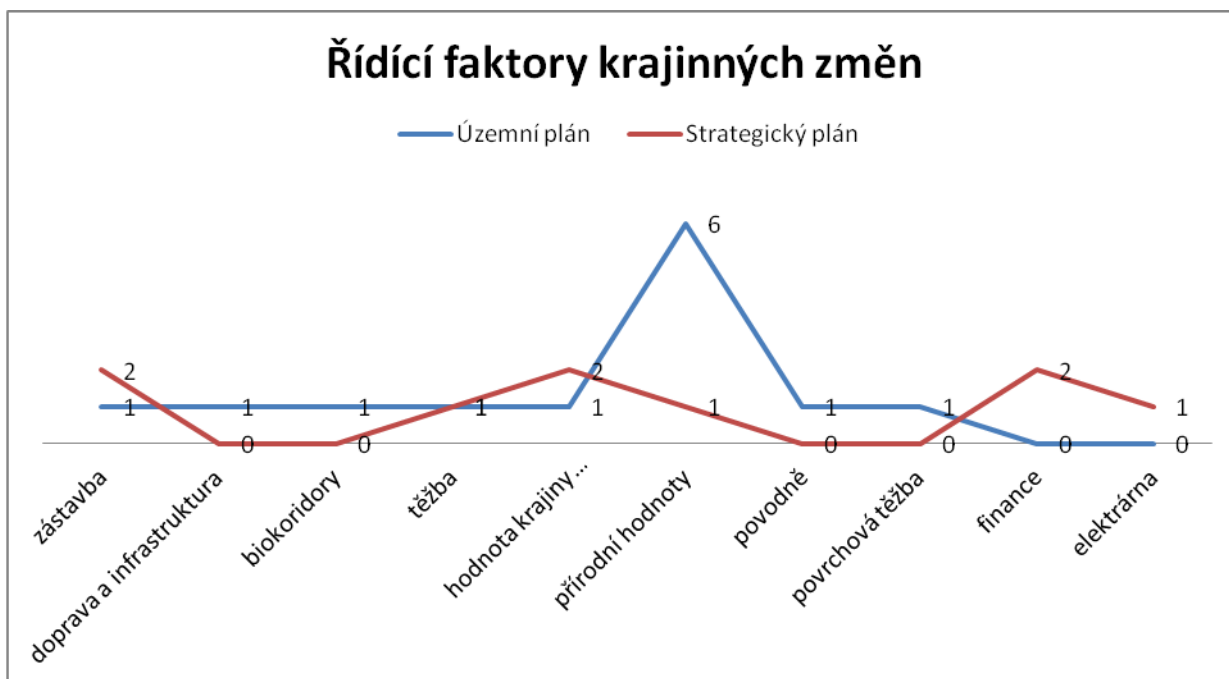
Dále se budeme zabývat věnovat frekvencí popisu krajiny v dokumentech ÚP a SP, která je znázorněna grafem č. 2.

Graf 2 Obsažení popisu krajiny v dokumentech územních plánů ve vybraných obcích.

Popis krajiny je součástí celkem sedmi dokumentů ÚP, povětšinou je však zaměřen na speciální nebo něčím zvláštní části krajiny (např. nížiny řek, masivně zalesněné oblasti, území s archeologickými nálezy, památné či chráněné oblasti, pískovny nebo její zastavěné části). ÚP obce Týna nad Vltavou přímo zmiňuje elektrárnu Temelín jako nevzhlednou součást krajiny, měnící její ráz.

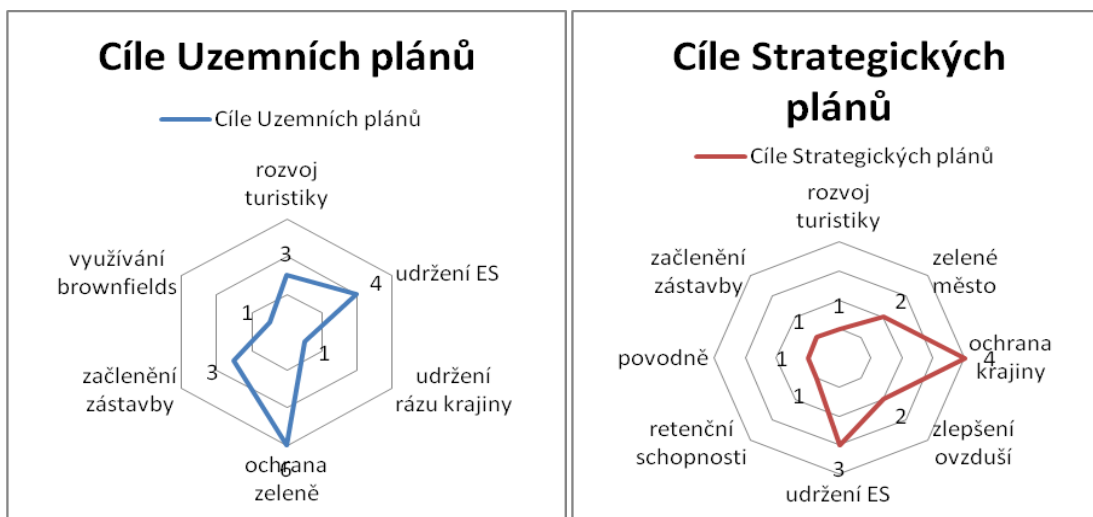
Zabýváme-li se popisem krajiny, nemůžeme nezmínit tzv. řídicí faktory, které mohou krajinu ovlivnit (kladně i negativně) nebo napomoci udržet její stabilitu. Graf č. 3 ilustruje, které z řídicích faktorů a s jakou četností řeší územní a strategické plány vybraných obcí.

Graf 3 Jaké řídicí faktory řeší dokumenty vybraných obcí.

Z grafu je jasně patrné, že se řídicím faktorům věnují spíše ÚP, ve SP zmínku o nich nalezneme pouze u třech z deseti dokumentů. Ze srovnání jednotlivých faktorů krajinných změn ÚP a SP vyplývá, že se jedná o faktory velmi různorodé pocházející z rozličných oblastí, jako jsou finance, zástavba nebo těžba. Jediným faktorem, který by se dal považovat za společný většině dokumentů, jsou přírodní faktory. Biokoridory se vyskytovaly v ÚP, kde slouží jako důležitý faktor pro udržení prostupnosti krajiny.

Většina dokumentů by měla obsahovat i cíle, kterých chce obec dosáhnout nebo na co by se měly obce zaměřit. Tematicky lze cíle, které si jednotlivé dokumenty stanovily, rozdělit na cíle zaměřené na: využívání brownfields, rozvoj turistiky, udržení ekologické stability, udržení rázu krajiny, ochranu zeleně, začlenění zástavby do krajiny a zlepšení environmentálních problémů, které má daná oblast (Grafy 4,5).

Graf 4 Cíle Územních plánů.

Graf 5 Cíle Strategických plánů.

Pouze tři strategické plány vybraných obcí neměly vytyčený žádný cíl zaměřující se na krajinu.

Co se týče tematického vymezení cílů, nejčastěji byla orientace na ochranu přírody, a to jak mezi plány strategickými tak územními. Snaha udržet ekologickou stabilitu se v ÚP objevila celkem čtyřikrát. Vzhledem k počtu dokumentů s cíly zaměřenými na ochranu a vzhled krajiny by se dalo říct, že obce dbají na vzhled krajiny a snaží se o její ochranu či nápravu. Nezapomínají však také na turistiku nebo zlepšování ovzduší.

S naplňováním cílů úzce souvisí určování priorit jejich plnění, kterým se zabývá otázka č. 16. Výsledky získané z nasbíraných dat jsou znázorněné v tabulce č. 1.

Územní plán	Priority	Ochrana krajiny	Ekologie krajiny	Regenerace stávající urbanistické struktury	Ochrana před přelitím zástavby do krajiny
	Počet dokumentů	2	1	1	1
Strategický plán	Priorita	Zachovat funkčně a esteticky vyvážené prostředí	Zachovat kvalitní životní prostředí	Zkvalitnění městské zeleně	Ochrana krajiny
	Počet dokumentů	3	2	2	2

Tab. 1 Priority územních a strategický plánů vybraných obcí.

Obecně se dá říct, že strategické plány mají priority plnění cílů stanoveny častěji než územní plány. U územních plánů se priority vyskytují jen u třech dokumentů, u strategických plánů u šesti. Nejčastější prioritou ve strategických plánech je zachování funkčně a esteticky vyváženého prostředí. Prioritou společnou pro územní i strategický plány je ochrana krajiny a ochrana zeleně v městských částech nebo její rozšíření.

Dalším bodem našeho výzkumu byla snaha zjistit, jakým způsobem rozlišují ÚP a SP krajinné typy. Z výsledků vyplývá, že v ÚP jsou popsány častěji než v SP a to konkrétně v šesti dokumentech. Nicméně ani v dokumentech ÚP se nejednalo o hlubší popsání, ale pouze o jejich výčet. V SP se krajinné typy objevily pouze ve dvou dokumentech. Pouze jedna obec zmiňuje členění krajiny v obou dokumentech. Tabulka č. 2 ukazuje v jakých obcích a jaké členění bylo zmíněno. Rozlišení krajinných typů je plány vymezeno na základě převládajícího krajinného pokryvu. Typy členění jsou u vybraných obcí stejné nebo alespoň podobné.

Obec	Územní plán		Strategický plán	
	Áno	Ne	Áno	Ne
Český Krumlov	Áno	krajinné, přírodní	Áno	smíšené nezastavěného území
Jindřichův Hradec	Áno	vodní, vodohospodářské, přírodní, zemědělské, lesní, smíšené nezastavěného území	Ne	
Netolice	Ne		Ne	
Písek	Ne		Ne	
Prachatice	Áno	lesní, lesoplní	Ne	
Slavonice	Áno	vodní, lesní, zemědělská, přírodní	Ne	
Strakonice	Áno	vodní, zemědělské, lesní, přírodní	Ne	
Tábor	Ne		Áno	zemědělské, louky a pastviny
Třeboň	Áno	vodní, zemědělské, hospodářské	Ne	
Týn nad Vltavou	Áno	zemědělské, trvalé travní porosty, smíšené nezastavěné území, lesní, vodní vodohospodářské	Ne	

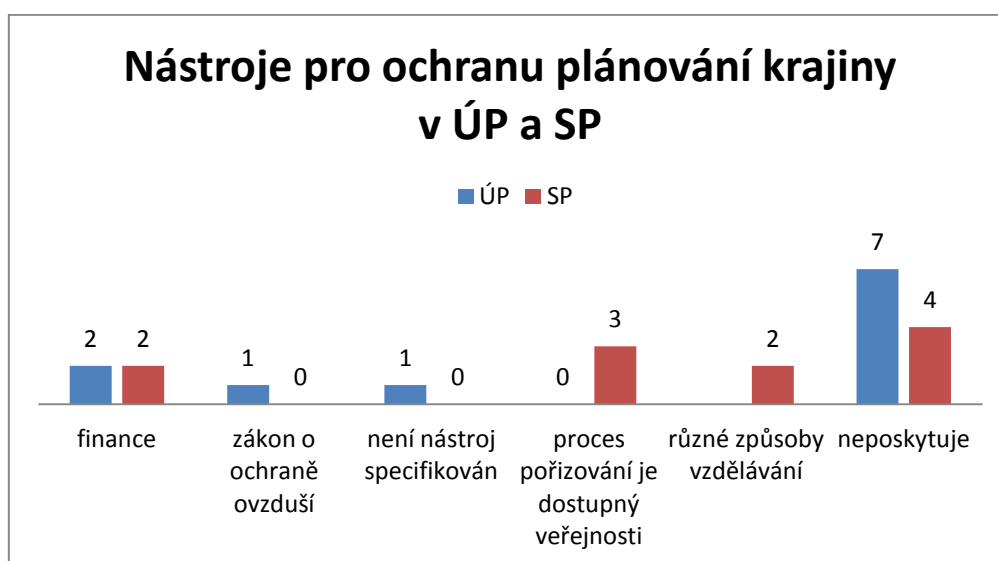
Tab. 2 Popis členění krajiny v jednotlivých dokumentech.

Následující otázka se týkala časového rámce pro naplnění cílů dokumentů. Z dotazníku jsem zjistila, že žádný z mnou studovaných Územních plánů nemá určený časový rámec. Oproti tomu strategické plány ho stanovily v osmi případech a to v rozmezí 3-10ti let.

Cíl	Časov rámec
Využívat krajinu tak, aby nebyla ničená	2015-2020
Zlepšení stavu ovzduší	2010-2013
Zachování ekologické stability	do r. 2022
Zachovat kvalitu životního prostředí	do r. 2022
Uváživě plánovat na úseku územního rozvoje	do r. 2022
Rozvoj zeleně	2016-2021
Udržení ekologické stability	2016-2021
Ochrana krajinných prvků	2014-2020
Zvýšení retenčních schopností	2014-2020
Udržení stávajícího stavu	2014-2020
Holistický přístup v péči o krajinu	do r. 2022
Posílení biodiverzity	do r. 2022
Propojení krajiny s městem	do r. 2022
Posílení biodiverzity	do r. 2022

Tab. 3 Krajinné cíle strategických plánů s časovým rámcem.

Poslední otázka týkající se přímo termínu krajina se týká nástrojů pro ochranu plánování nebo managementu krajiny. Výsledky ukazuje graf číslo 6.

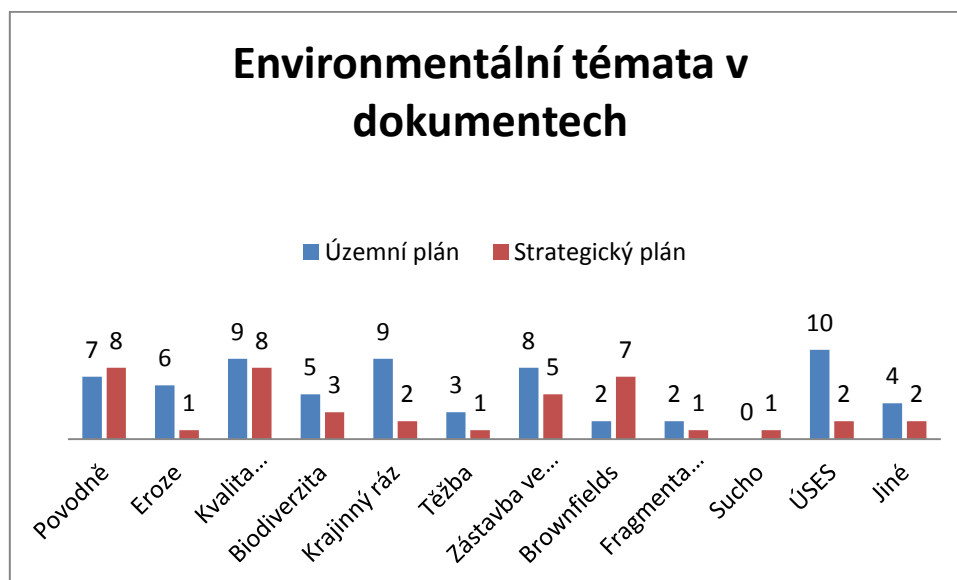

Graf 6 Nástroje pro ochranu plánování krajiny ve vybraných obcích.

Pouze tři obce měly v Územním plánu alespoň jeden nástroj sloužící k ochraně plánování krajiny. Český Krumlov uvedl jako důležitý nástroj finanční a investiční činnost, tento zdroj financí je pro Český Krumlov důležitý vzhledem k velkému množství památek, řazených na seznamu památek UNESCO, jedná se především Evropské, či jiné dotace. Písek zmiňuje, že pro ochranu krajiny je potřeba využívat různé nástroje, ale nikde nespécifikuje jaké a Slavonice jako nástroj udávají Zákon o ochraně ovzduší.

U Strategických plánů byly nástroje popsány v šesti dokumentech, jednalo se především o snahu získávat finanční prostředky z dotačních zdrojů, o zapojování veřejnosti do rozhodování změn v území pomocí dotazníků, vzdělávání obyvatel v oboru Péče o krajinu nebo zvyšování povědomí pomocí působení v Euroregionu. Můžeme vidět, že počet dokumentů se zmíněnými nástroji je už více než územních plánů. Nástroje se mezi strategickými a územními plány liší, pouze finance jsou zmíněné u obou.

Poslední otázka je věnována skupině environmentálních témat, která mohou být v dokumentech řešena (graf 9). Jmenovitě se jedná o povodně, sucho, kvalitu ovzduší, biodiverzitu, krajinný ráz, těžbu, zástavba ve..., brownfields fragmentaci krajiny a eroze.

Graf 7 Environmentální témata řešena dokumenty vybraných obcí.

ÚSES byl jako jediný zmíněn ve všech ÚP, oproti tomu v SP jen dvakrát. Hned poté se ÚP nejvíce zabývají kvalitou ovzduší a zachováním krajinného rázu. Problematice sucha se

naopak nevěnuje žádný z jejich dokumentů. Strategické plány se shodně s územními plány zabývají kvalitou ovzduší. Stejný počet dokumentů se pak věnuje povodním. Největší rozdíl v přístupu ÚP a SP k výše zmíněným environmentálním tématu byl patrný u erozí, krajinného rázu a brownfields. Eroze byly často zmiňované v územních plánech. Jak se o jednotlivých tématech zmiňují a co v souvislosti s nimi zdůrazňují, je zobrazeno v tabulce číslo 4.

	Opatření		opatření
Povodně	Varovné signály, kamerové systémy, krizové plány, opatření proti bleskovým povodním.	Težba	Zakázána, po vytěžení rekultivovat krajinu.
Eroze	Snížení vodní a větrné eroze, vodní erozy, snížení půdní eroze zatravněním svažitéjších pozemků, volit vhodnou dřevinou skladbu.	Zástavba	Situovat stavby tak, aby zahrady směřovaly do krajiny a byly tak mezičlánkem, regenerace stávajících zastavěných ploch, kompaktně uspořádat stavby.
Kvalita ovzduší	Vypracování studie na znečištění ovzduší, zákaz zřizování nových zdrojů tepla, respektování zákona o ochraně ovzduší.	Brownfields	Vhodné využití, nabízet pro podnikání.
Biodiverzita	Omezování změn, které by mohly ovlivnit druhovou skladbu, zajištění větší druhovou diverzitu mezi Ž a R.	Fragmentace krajiny	Zachovat přirozené členění.
Krajinný ráz	Zachování stávajícího krajinného rázu, pomocí správného členění staveb.	Sucho	Žádná opatření.
ÚSES	Vymezení biokoridorů a biocenter, vymezení dalších prvků v souvislosti s ÚSES, různé koridory, migrační osy a prvky zvyšující odolnost vůči antropickým vlivům.		

Tab. 4 Opatření pro environmentální témata ve vybraných obcích.

Povodně jsou nejčastěji zmiňovány v souvislosti s potřebou vybudovat protipovodňová opatření. Některé dokumenty jsou konkrétní a zmiňují přesné změny s ohledem na ochranu území. Přestože je ochrana proti erozi velmi důležitá, je rozdíl v množství výskytu tohoto environmentálního tématu v dokumentech nízký. Jeho podstata je rozebrána v diskusi.

Jak již bylo výše řečeno, nejčastěji řešeným tématem, a to jak v dokumentech ÚP, tak v dokumentech SP, je kvalita ovzduší. Oba typy dokumentů se pak také shodují na opatření vedoucím k jeho ochraně, kterým je důsledné dodržování zákona o ochraně ovzduší (zák. č. 201/2012 Sb.).

Pro přehled celkových výsledků, je vytvořena souhrnná tabulka č. 5, která ukazuje čísla otázek a četnost odpovědí na ně. Celkem bylo v dotazníku 21 otázek vztažených ke krajině. Územní plány odpověděly v průměru na 11,5 otázek a strategické na 8,6 otázek.

		EÚK	Termín krajina	Popis krajiny?	Řídící faktory?	Cíle?	Typy krajiny?	Priority cílů?	Časový rámec?	Nástroje?	Povodně?	Eroze?	Kvalita ovzduší?	Biodiverzita?	Krajinný ráz?	Těžba?	Zástavba?	Brownfields?	Fragmentace?	Sucho?	ÚSES	Něco jiného?	Počty
Český Krumlov	ÚP		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A		A		A	A	A		A		15
	STR		A			A	A	A		A	A		A	A			A	A					10
Jindřichův Hradec	ÚP		A	A	A	A	A				A	A	A		A	A	A				A	A	13
	STR		A	A	A	A			A	A	A		A	A			A	A	A		A	A	14
Netolice	ÚP		A	A	A	A					A	A	A		A						A		10
	STR		A	A		A			A			A	A										6
Písek	ÚP		A	A	A	A		A		A	A		A	A			A				A	A	12
	STR										A							A		A			3
Prachatice	ÚP		A		A	A	A				A		A	A	A	A	A						10
	STR		A	A	A	A		A	A	A	A		A		A		A	A				A	13
Slavonice	ÚP		A	A	A	A	A			A	A	A	A		A						A	A	13
	STR					A		A	A	A			A					A					6
Strakonice	ÚP		A		A	A	A				A	A	A		A						A		11
	STR		A						A		A		A				A				A		6
Tábor	ÚP		A	A	A	A					A		A	A	A		A		A		A	A	12
	STR		A	A	A	A	A	A	A	A			A		A			A					12
Třeboň	ÚP		A	A	A	A	A					A	A	A	A			A			A		12
	STR		A	A					A		A						A	A					6
Týn nad Vltavou	ÚP		A		A	A	A							A	A						A		7
	STR		A	A	A	A			A	A			A	A		A							10

Tab. 5 Souhrnná tabulka.

5 Diskuse

V této práci bylo zkoumáno pojetí krajiny ve vybraných územních plánech a v plánech strategického rozvoje obcí Jihočeského kraje. Cílem práce bylo zjistit zastoupení krajiny v dokumentech Jihočeského kraje na základě požadavků EÚK. Přestože žádný dokument nezmiňoval konkrétně termín Evropská úmluva o krajině, její cíle se v nich místy objevovaly, jako například zapojování veřejnosti do rozhodování o změnách v krajině zajišťování vzdělání obyvatel v oboru Péče o životní prostředí, a to například pomocí přednášek na školách. Naopak se příliš nezabývaly určováním priorit cílů nebo určováním časových rámců.

Stejně tak jsme z výsledků zjistili, že se v dokumentech velmi často objevuje postoj ke krajině, jako k něčemu co musíme zachovat, udržovat a zkvalitňovat, to jsou další důkazy myšlenek EÚK. Četnost zmiňování jednotlivých témat spojovaných s krajinou byla místy rozdílná. Důvodem může být způsob, jakým jsou tyto dokumenty pořizovány. Zatímco územní plány se zabývají územím jako celkem a vychází z vyhlášky, kde mají jasně vytyčenou osnovu včetně okruhu s krajinou, strategické plány se jí zabývají, jen pokud vyhodnotí něco, co je v krajině nebo v souvislosti s ní potřeba zlepšit nebo naopak vyzdvihnout.

V dotazníku jsem se zabývala různými environmentálními tématy (otázky 20-31) a zjistila jsem, že některé dokumenty, ať už ÚP nebo SP, se zabývají jen některými tématy. To zjištění, může být dáno tím, že s nimi opravdu žádný problém není nebo s nimi nebyl problém v době pořizování dokumentu. Některá témata jsou přímo zmíněná ve vyhlášce, ze které dokumenty vycházejí, a proto jsou pravděpodobně častěji zmiňovány, příkladem mohou, být např. protipovodňová opatření. Z výsledků je patrné, že obce mají často vypracovaný protipovodňový plán a zmiňují potřebu protipovodňových opatření v podobě hrází či jiných staveb, to je však často složitý proces, protože tyto příkopy, hráze a jiná opatření lze budovat pouze na půdě nepatřící soukromému vlastníkovi a vykoupit takovouto půdu je časově i finančně velmi náročné (Sklenička, 2014). Naopak suchem se nezabývá žádný z dokumentů, území pravděpodobně nemají s přílišným suchem problémy, nebo právě v době, kdy byl dokument pořízen, problémy nebyly. Ze všech druhů erozí je pro území nejpodstatnější eroze půdní, je dobré a důležité se o půdu starat a její erozi korigovat, protože vznik nové půdy do přiměřené orné půdy trvá i několik tisíc let a je tedy v našem zájmu půdu chránit (Janeček, 1996). Strategické plány se erozí téměř nezabývaly, přestože by právě z výše zmíněných důvodů měly. ÚP se jí zabývá o něco více, ale přestože má řešení erozí opět dáno legislativou, příliš je nerozebírá.

Zjistila jsem, že porovnávané územní plány a strategické dokumenty vyhodnotily kvalitu ovzduší za nejčastěji potřebné řešené environmentální téma. Důvodem může být fakt, že obecně mají lidé strach ze znečištěného prostředí vzhledem k možnému důsledku v podobě vážných respiračních onemocnění a je řešené globálně (Ortiz, 2017). Ochranou ovzduší se zabývá i zákon: *Ochranou ovzduší se rozumí předcházení znečišťování ovzduší a snižování úrovně znečišťování tak, aby byla omezena rizika pro lidské zdraví způsobená znečištěním ovzduší, snížení zátěže životního prostředí látkami vnášenými do ovzduší a poškozujícími ekosystémy a vytvoření předpokladů pro regeneraci složek životního prostředí postižených v důsledku znečištění ovzduší (zák. č. 201/2012 Sb.).*

Závěrem, lze říct, že v dokumentech nenalezneme obecnou odpověď na integraci krajiny do dokumentů, to znamená, že integrace se v dokumentech vyskytuje, ale není pro všechny dokumenty jednotná. Z výsledků četnosti zodpovězených otázek, se nějaké informace o dokumentech dozvíme, ale obce mají vzhledem k implementaci EÚK stále rezervy. Co se ÚP týká, mohly by vylepšit časový rámce, a doplnit nástroje, tyto dva body se často v dotaznících nezodpověděly, přitom by mohly pomoci zrychlit a zjednodušit naplnění cílů. U strategických plánů vidím slabou stránku v popisu krajiny a v určování jejích typů. Práce by tedy mohla posloužit jako vodítko starostům těchto obcí pro doplnění právě chybějících otázek a mohli by se dozvědět, jaké různé nástroje využívají ostatní obce a využít je i pro sebe.

6 Citovaná literatura

6.1 Literární zdroje

Burian, J. (2014). *Geoinformatika v prostorovém plánování*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Forman, R., & Godron, M. (1986). *Landscape Ecology*. New York: Wiley.

Fowler, J. F. (2013). *Survey Research Methods*. SAGE Publications.

Hadač, E. (1982). *Krajina a lidé: úvod do krajinné ekologie*. Praha: Academia.

Institut komunitního rozvoje. (Březen 2017). *Edukana*. Načteno z Strategické plánování, Jak zpracovat strategický plán organizace: <http://www.edukana.cz/uploads/strategicke%20planovani%20uprDD%20s%20CS%20logo.pdf>

Janeček, M. (srpen 1996). Je ochrana půdy nutná? *Vesmír*, str. 457.

Jihočeský kraj. (2014). *kraj-jihocesky*. Získáno leden 2017, z http://www.kraj-jihocesky.cz/1598/program_rozvoje_jihoceskeho_kraje_2014_8211_2020.htm

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (8. Únor 2017). *Portál územního plánování*. Načteno z Územní plánovací podklady: <http://portal.uur.cz/nastroje-uzemniho-planovani-v-ceske-republice/upp-pur-upd.asp>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (8. únor 2017). *Portál územního plánování*. Načteno z Politika územního rozvoje: <http://portal.uur.cz/nastroje-uzemniho-planovani-v-ceske-republice/upp-pur-upd.asp>

Ministerstvo pro místní rozvoj. (nedatováno). *Územné studie - metodický pokyn*. Získáno leden 2017, z Ministerstvo místního rozvoje: https://www.mmr.cz/getmedia/f653ecc5-e6e8-4825-b36d-374042a4b167/UzemniStudie_17122010.pdf

Ministerstvo životního prostředí. (září 2012). *Státní politika životního prostředí ČR*. Načteno z Ministerstvo životního prostředí: http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi

- Ortiz, G. A. (20. březen 2017). *Tématem číslo jedna zůstává pro mnoho Evropanů kvalita ovzduší*. Načteno z enviweb: <http://www.enviweb.cz/clanek/vzduch/107976/tematem-cislo-jedna-zustava-pro-mnoho-evropanu-kvalita-ovzdusi>
- Pithar, D. (2014). Zapojení vodních a mokřadních ekosystémů do řešení současných úkolů vodního hospodářství. *Povodně a sucho krajina jako základ řešení* (stránky 26-35). Náchod: MARE CZ s.r.o.
- prostředí, M. ž. (nedatováno). *Ministerstvo životního prostředí*. Načteno z Evropská úmluva o krajině: http://www.mzp.cz/cz/evropska_uumluva_o_krajine_smlouva
- Půček, M. (únor 2009). Strategické versus územní plánování. *Urbanismus a územní rozvoj*, str. 3.
- Rada Evropy. (nedatováno). *Evropská úmluva o krajině*. Získáno 2017, z Ministerstvo životního prostředí.
- Rega, C. (2014). *Landscape Planning and Rural Development*. Springer International Publishing.
- Semančíková, E., Holcová, V., Dvořáková - Lišková, Z., & Fanta, J. (20.-21.. říjen 2008). Krajina jako Popelka v politických dokumentech ČR. *Tvář naší země - Krajina domova*.
- Semorádová, E. (1998). *Ekologie Krajiny*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E.Purkyně.
- Sklenička, P. (2014). Ochrana před povodněmi a suchem je problém politický. *Povodně a sucho krajina jako základ řešení* (stránky 88-90). Náchod: MARE CZ s.r.o.
- Šíma, J. (2016). *Zásady územního rozvoje Jihočeského kraje*. Získáno leden 2017, z Geoportal: http://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/gs/data/uploads/zur/zur_aktualizace_1/III_ZUR_PravniStav.pdf
- Výbor ministrů. (2008). Pokyny pro implementaci Evropské úmluvy o krajině. *Doporučení CM-Rec(2008)3*, 1-26.
- Žák, L. (1947). *Obytná krajiny*. Spolek výtvarných umělců Mánes.

6.2 Internetové zdroje

[1] Stejskalová, Územní plán – ÚP info. *Úvod – ÚP info* . Dostupné z: <http://www.upinfo.cz/uzemni-plan/> (28.3.2017)

[2] Ministerstvo,. (nedatováno). *Ministerstvo životního prostředí*. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/evropska_umluva_o_krajine_smlouva (20.12.2017)

[3] Ministerstvo, (nedatováno). *Politika územního rozvoje České republiky*. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/1d20147b-d68b-4493-892e-9fed76debd28/2015_IV_22_pravni_stav_apur.pdf?ext=.pdf (3.1.2017)

6.3 Právní předpisy

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb. ze dne 19. Února 1992 o ochraně přírody a krajiny.

Zákon ČNR č. 183/2006 Sb. ze dne 11. Května 2006 Stavební zákon.

Vyhláška č. 501/2006 Sb. ze dne 10. Listopadu 2006 o obecných požadavcích na využívání území

Vyhláška č. 500/2006 Sb. ze dne 10. listopadu 2006 o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti.